

Mezdni zakon po- novno amendiran

**Predsednik pristal na
Greenove zahteve za
amendiranje
osnutka**

**KAKO BO ZDAJ GO-
TOVO SPREJET**

Washington, 4. avg. — Predsednik Roosevelt je včeraj konfiriral s Williamom Greenom, predsednikom Ameriške delavske federacije, o zakonskem osnutku za minimalne plače in delovnih delovnih in pristal na tri amandemente. Green je bil pozvan v Belo Dobo, kjer je na njegovo sugestijo do zastoja v odseku za plače zbornice, ki ima v roki mezdni osnutek. Green je bil teden v senatu podprl zakon s pridržkom, da zahteva njegovo amandiranje v nižji zbornici, v nasprotju s tistem, ki ga zahteva njegova zbornica. Za poraz agitira njegov pobočnik John P. Frey, nekdanji gradbeni departmen-
tarni vodja.

Greenove zahteve je Roosevelt v principu pristal na sledeče tri amandemente:

1. Na razjasnitev zakona, ta-
da komisija, ki ga bo izva-
la, ne bo mogla uiti ali po-
ti na stran kolektivnih po-
stoj.

2. Prepoved določanja nižjih
minimalnih plač v posameznih
zakonih, ki jih dosežejo unije
kollektivnih pogajanjem.

3. Izklopitev iz osnutka toč-
ke, ki modifikira Walsh-Healey-
ev zakon glede garancije delov-
nih standardov pri kontraktih
z naročili, katere dobe pod-
pisni od vlade.

Glede teh točk ni med Ame-
riško delavsko federacijo in Od-
nosom za industrijsko organiza-
cijo nobenih diferenc. Lewis
na primer pred več tedni sta-
ni senatu enake zteheve. Sid-
ney Hillman je bil na drugi
misljenja, da je zakon
prvih dveh točk jasen.

Green je včeraj po konferenci
predsednikom rekel, ako nižja
komisija vključi te amandemen-
te, bo zakon dobil oporo tudi pri
organiziranem delavstvu, v na-
protnem slučaju je pa namig-
na, da bo federacija proti spre-
jetju osnutka.

Senat zdaj debatira o stano-
vinskem načrtu, ki določa
posojila in subvencije za
razvoj cenenih modernih sta-
novanj za nižje plačane sloje. V
načrtu namenja vlada takoj dovoli-
\$36,000,000, v treh letih pa
dodajnih 700 milijonov. Iz-
polni so, da bo osnutek sprejet
senatu. Nižji zbornici se ni
predložil.

**Novo varnostna
naprava za aeroplane**

Chicago, 4. avg. — Te dni po-
stajajo, da so inženirji izpopolnili
varnostno napravo, ki bo omogočila
letalnikom, da se spustijo z leta-
lom na tla v megli, dežju in sploh
v nevarnem vremenu, ne da bi vide-
li letališče pod seboj. Nova na-
prava je radiopremena, ki avto-
matično privleče letalo na tla, na
kjer ga pilot vidi. Letalo je opre-
mjeno s takim aparatom in vsa-
ko letališče mora tudi imeti apa-
rat, ki pride v zvezo s prihajajo-
čim letalom. Vest se glasi, da bo
nova naprava instalirana na
vseh glavnih letališčih Amerike
v prihodnje zime.

**Letalo padlo v morje;
14 oseb utonilo**

Christal, Canal Zone, 4. avg. —
Veliko potniško letalo Santa
Maria, last zrakoplovne družbe
Pan-American Grace Airways,
je včeraj izgubilo na poletu nad
Atlantskim oceanom. V letalu
je bilo 14 oseb. Danes zjutraj so

Domače vesti

Obiski

Chicago, 4. avg. — Gl. urad SNPJ in
uredništvo Prosvete sta v torek
obiskala Jos. in Frances Spen-
dal iz Clevelanda, ki potujeta v
Californijo, kjer se nameravata
nastaniti.

Iz West Virginije

Windsor Heights, W. Va. —
Frances Kolenc, žena tajnika tu-
kajšnjega društva SNPJ, se je
morala podati v bolnišnico, kjer
se bo morala podvreči težki ope-
raciji na želodcu. — Mrs. Opalk
iz Clevelanda je tu na obisku
pri družini Hribar.

Vesti iz Clevelanda

Cleveland, 4. avg. — Jennie Turk, o
kateri smo včeraj poročali, da
jo je zadnje nedelje avtomobil
ubil, ko je čakala na voz ulične
železnice, je bila doma iz Vojske-
ga nad Idrijo in njeno deklško
ime je bilo Podvornik. V Ame-
riki je bila 23 let in tu zapuša-
ča moža. — Dne 2. t. m. je umrla
Frances Kavalier, roj. Legat, sta-
ra 50 let in doma iz Lesc na Go-
renjskem. V Ameriki je bila 26
let in tu zapušača moža, sina, o-
moženo hčer in starše.

Dvajset mazačev aretiranih v Chicagu

**Nov policijski naval na
"dohtarje"**

Chicago, 4. avg. — Čikaška po-
licija je včeraj aretirala dvajset
zdravniških mazačev in mazačic,
ki "zdravijo vse sorte bolezni"
brez zdravniške licenice. Obetajo
se nadaljnje aretacije. Vsi prije-
ti moški in ženske so "speciali-
sti" za to in ono in nekateri imajo
bogato opremljene "laborato-
rije" in "klinike", v katerih je
vse polno misterioznih apar-
atov in svetlobnih efektov, ki hip-
notično učinkujejo na naivne,
nevedne ljudi, ki so navadno žr-
tve teh šarlatanov. Ti sleparji
operirajo med preprostimi in ve-
ličinoma revnimi ljudmi, katerim
prodajajo po visokih cenah —
lemonado, brinjeve čaj, holand-
sko žganje in neštete vrste po-
cukanih mazarij, ki niso vred-
ne pol centa.

Tle "dohtarji" so bili areti-
rani: Sidney B. Butler, 4554
Broadway; J. E. Weidenfeller,
1101 E. 63rd st.; August Dietz,
6141 Dorchester ave.; Anna
Zbieranek, 9139 Commercial
ave.; John McKee, 159 N. State
st.; Oscar Luginbuhl, 159 N.
State st.; Wm. J. Elmore, 6334
Roosevelt rd.; Jos. Castello, 2801
Harrison st.; Niketas D. Vlavias,
1714 Madison st.; W. B.
Haiduk, 1954 Milwaukee ave.;
L. N. Clyne, 2025 So. Western
ave.; A. E. Romanoski, 1240 No.
Damen ave.; Jos. Baumwell, 35
So. Dearborn st.; dr. E. Gott-
fried Erikson, 7439 Cottage
Grove ave.; James Johnson (Er-
nec), 3732 So. State st.; Hele-
na Modzelewska, 2718 W. 23rd
st.; Louis B. Vlasak, 3600 W.
26th st.; J. Wm. Tegerdine, 7509
Madison st.; D. T. Draper, 1636
W. 63rd st.; Lester C. Gill, 12110
Ann st.

Taborišče nacijske v okolici Milwaukeeja

Washington, D. C., 4. avg. —
Kongresnik Sam Dickstein je
včeraj informiral nižjo kongres-
no zbornico, da bodo nemški na-
ciji v Milwaukeeju prihodnje ne-
deljo odprli novo taborišče 20
milj severno od mesta. Pri tej
otvoritvi nastopijo nacijske
"sunkovne čete" v uniformah.

Vodja unije krepko zavrnil poslanca

**Povedal mu je, kdo 'uni-
čuje' industrije**

Philadelphia, 4. avg. — Zada-
njič je kongresnik Rankin iz
Missisippija silno grmel v kon-
gresu proti zveznemu delavsko-
mu odboru, katerega je obdolžil
"zarotništva s komunističnimi
silami za uničenje industrij na
jugu."

Odgovoril mu je Emil Rieve,
predsednik federacije nogavi-
čarskih delavcev, ki ima dokaj
izkušenj z izkoriščevalskimi pod-
jetniki, ki beže na jug in uničuje-
jo industrije na severu. Kongres-
niku je povedal, naj pogle-
da v lastno državo in bo videl,
kdo je v "komunistični zaroti"
proti industrijam.

Navedel je slučaj v državi
Missisippi, kjer so politiki in
trgovci v Ellisvillu na nepošten
način prišli do religijske denar-
ja in zgradili "Agricultural
Highschool and Junior College"
— tovarno, katero so podarili
Vertex Hosiery Mills kompaniji,
ki je prej imela tovarno v
Pennsylvaniji. Tovarna je sta-
la \$26,000, ki jih je dala religij-
na administracija WPA. Dala
jih je seveda za "obratno šolo", v
kateri naj se delavci nauče po-
klica. Missisipijski politiki so
nameravali zgraditi še več ali-
nih "šol", toda je stvar tako za-
smrdela, da je Harry Hopkins
bil prisiljen ustaviti njih grad-
njo.

Z zgraditvijo "Agricultural
Highschool and Junior College"
se je Vertex Hosiery Mills spre-
menila v — šolsko institucijo.
Iz Pennsylvanije je preselila
stroje v Ellisville, Miss., jih in-
stalirala v omenjeni "šoli", upo-
sila "učence" (delavce) in in-
struktorje (delovodje) in pričel-
a z "višješolsko" izobrazbo —
produkcijo nogavic. Tovarno je
obratovala pod krinko "šole" in
"učencem" plačevala po 10 cen-
tov na uro. Bila je tudi opro-
ščena davkov za več let. Tovar-
no v Pennsylvaniji je seveda za-
prla in vrgla na cesto 250 de-
lavcev, ki so služili od \$23 do
\$58 na teden. V Missisippiju
plačuje delavce le po štiri do-
larje na teden.

"Kongresnik Rankin, ki to-
liko protestira proti pravilnemu
delovanju delavskega odbora, se
naj posveti svoji lastni državi
in jo osnaži z zarotnikov, ki iz-
podjedajo industrijsko blago-
stanje z nepoštenimi bizniškimi
praksami in uničujejo ameriški
življenski standard," pravi
predsednik nogavičarjev.

Nova akcija špan- ske vlade v Ženevi

**Franko pripravlja na-
pad na Madrid
od vzhoda**

Pariz, 4. avg. — Iz Valencije
poročajo, da se je španska vlada
naveličala "spanja pravičnega"
Lige narodov in na prihodnji se-
ji sveta Lige narodov bo ener-
gično zahtevala, da Liga nasto-
pi proti Italiji in Nemčiji, ki že
leto dni vodita vojno z njo.
Španska vlada je zdaj prepri-
čana, da je njena akcija v Žene-
vi toliko bolj nujna, ker Anglija
spet plete nekakšno prijatelj-
stvo z Mussolinijem. Anglija
mora pokazati, kje prav za prav
stoji in koliko je Liga narodov
sploh še vredna.

Madrid, 4. avg. — Fašistični
glavar Franko je zadnje dni za-
čel močno ofenzivno gibanje na
hrboviti teruelški fronti vzhod-
no od Madrida, kjer so njegove
italijanske čete zasedle več hri-
bov. Španska vlada je pojačila
tamkajšnje svoje postojanke z
močnimi oddelki milicnikov.
Vladini letalci so včeraj z

FORD SE PODA ŠE LETOS UNLJI, PRAVI MARTIN

**Več njegovih tovarn je
že organiziranih**

**MARTIN KONFERI-
RAL Z LEWISOM**

Washington, 4. avg. — Henry
Ford bo še letos sklenil po-
godbo z avtno unijo, ker mu
drugače ne bo kazalo, če je
njen predsednik Homer Martin,
ki je prišel v Washington na
konferenco z Lewisom in Bro-
phyjem. Z njima je prišel tudi
organizatorični direktor unije
Richard Frankenstein.

S predsednikom in direktor-
jem Odbora za industrijsko or-
ganizacijo sta konferirala o po-
ložitvi v avtni uniji in pogaja-
nju z General Motors za skle-
nitev nove pogodbe. Govorili so
tudi o stabiliziranju CIO in pri-
tegnitvi novih mednarodnih u-
nij, kakor je rekel Martin.
Avtna unija plačuje assement
CIO od 360,000 članov.

Martin je rekel, da Fordovi
delavci pristopajo v velikem
številu v organizacijo. Več For-
dovih tovarn pa deželi je že
100% organiziranih. Komplet-
no organizirane so Fordove to-
varne v Los Angelesu, Oaklandu,
Kansas Cityju in St. Louisu.
Organizacija pa je "zelo do-
bra" v tovarnah v Dallasu
(Tex.), Chicagu, Summervillu
(Mass.), Edgewaterju (N. J.),
Louisvillu (Ky.), Buffalu in
Iron Mountainu (Mich.). Unija
rekrutira Fordove delavce v
večjem številu tudi v Detroitu.

Martin je rekel, da Fordovi
delavci prejema nižje plače
kakor delavci pri General Mo-
tors, Chryslerju in celo v tovar-
nih avtnih pritliklin. Po Mar-
tinovem zagotovitvi so organizir-
ane vse tovarne, ki zalagajo
Forda s pritliklinami. Ko je bil
vprašan, ako bo unija oklicala
stavko pri Fordu, je odgovoril:
"Naš namen je, da Ford podpis-
pogodbo, glede stavke bo pa po-
kazala bodočnost."

Martin je tudi rekel, da avtna
unija popolnoma soglašala z de-
lavsko nestrankarsko ligo, ki je
politična roka CIO. Glede po-
litičnega spora med unijskimi
voditelji v Detroitu, katerega je
izzval William Green, ki je pri-
silil vodje Detroitke delavske
federacije, da so razdrili dogo-
vor z avtno unijo glede prihod-
njih mestnih volitev in umakni-
li federacijske kandidate s skup-
ne liste, je Martin rekel, da ta
spor na vrhu ne bo povzročil
razdora med detroitskim delav-
stvom. Za mestne volitve je
avtna unija postavila svoje kan-
didate. Za župana je postavila
bivšega državnega generalnega
pravdnika P. H. O'Briena.

Sovjetski zdravstveni komisar odstavljen

Moskva, 4. avg. — Gregorij
Kaminski, komisar javnega
zdravja v sovjetski vladi, je bil
včeraj odstavljen brez uradnega
pojasnila. Pred kratkim je Kra-
snaja Gazeta v Leningradu to-
žila, da je zdravstveni komisar
rijal "poln Trockijevih saboter-
jev"...

Zupan v Južni Dakoti podprl brezposelne

Aberdeen, S. D. — Tukajšnji
župan Ira Kruger je indorsiral
kampanjo zveze brezposelnih
proti redukcijam religijske dela.
Aberdeen je drugo največje me-
sto v državi.

bombami napadli Algeciras na-
proti Gibraltarja na afriški
strani morske ožine, kjer so fa-
šisti s pomočjo Nemcev zgradili
nove utrdbe.

Sloanova gonja proti avtni uniji

**Pravi, da je "slabega"
položaja General Mo-
tors kriva unija**

Washington, 4. avg. — (UNS) —
Mogočna General Motors bo šla
kmalu na beraško palico, če je
verjeti njenemu predsedniku
Alfredu P. Sloanu, ki je zadnje
dni pričel tožiti o "slabem" po-
ložitvi korporacije. Pozabil tu-
di ni povedati, kdo je kriv tega
"nazadovanja". Krivec je nam-
reč — avtna unija in njena
"neodgovornost".

Sloan je rekel, da je "zaslu-
žek" korporacije nazadovati v
drugi četrtini leta radi — avtne
unije. Trimesečni profiti so
znatno manjši "le" 66 ušvih
milijonov v primeri z 88 milio-
ni v drugi četrtini lanskega
leta. In to še ni vse. Korpora-
cija je po Sloanovem zagotovi-
tvi tudi nazadovala za 120 milio-
nov v svojem rezervnem skladi-
du, oziroma v gotovini. Tudi
tega je kriva avtna unija, s ka-
terto te dni poteče pogodba.

Stvar izgleda zelo resna. Ni
kar tako, če korporacija v treh
mesecih "zasluži" 22 milijonov
manj ko pred enim letom, še
bolj pa se je zjokati, če izgine
nekam 120 milijonov gotovine.
In če je temu kriva unija, tudi
najbolj liberalnemu kapitalistu
ni zameriti, če se pritožuje nad
— unijsko "neodgovornostjo".

Toda z General Motors je
stvar nekoliko drugačna. Njeni
ogromni profiti so res padli za
22 milijonov v navedeni dobi,
toda ne na račun "neodgovor-
nosti" unije, kakor Sloan blufa
kapitaliste in javnost, marveč
radi manjšega trga in velike
prodnjive materiala. U. S. Steel
je na primer za isto dobo pri-
javila 36 milijonov profita ali
\$23,200,000 več ko lani v istem
času. Precej tega zvišanja pro-
fitov je prišlo od General Mo-
tors. Slično je z drugim mate-
rialom. Drugo dejstvo s tem v
zvezi je, da kljub zvišanju plač,
na kar jo je prisilila avtna unija,
se produktivni stroški niso
zvišali, marveč so padli.

In glede "izginulosti" 120 mi-
lijonov gotovine, kar je tudi za-
krivila unija. Ta čedna vsota je
"izginila" na sledeči način: Iz
finančnega poročila korporacije
je razvidno, da je v tej dobi
kupila za 77 milijonov vladnih
bondev, inventar je zvišala za
79 milijonov, obratni kapital pa
za 19 milijonov. To ne pokazu-
je nobene izgube, marveč prebi-
tek za ušvih 55 milijonov do-
larjev. Toda ta prebitke je kor-
poracija skrbno zakrila, da la-
že hujska proti avtni uniji in
pripravlja teren za možni na-
pad na delavce.

Zmaga transportne unije v New Yorku

**Uniji CIO se podalo 49
avtotakanih in avto-
busna kompanija**

New York, 4. avg. — Nad 10-
000 avtotakanih izvoščikov v tem
mestu je pričelo delati pod unij-
skimi razmerami, ko je bila po-
pisana pogodba med industrijsko
unijo transportnih delavcev CIO
in 49 družbami, ki spadajo v dve
podjetniški zvezi.

Pri dveh drugih transportnih
sistemih je unija, stara dva me-
seca, že prej sklenila kolektivno
pogodbo. Pogodba, ki določa
preferenčno unijsko delavnico, je
bila sklenjena tudi med unijo in
avtobusno družbo New York City
Omnibus, pri kateri dela 1800
voznikov in drugih delavcev. Vse
pogodbe določajo višje plače, pla-
čane počitnice in izboljšanje de-
lovnih pogojev. Pogajanja za
sklenitev pogodbe se vrše tudi pri
Fifth Ave. Coach Co.
Unija bo dosegla 100% orga-

Japonski zračni napadi na kitajske vojaške vlake

**Japonski letalci pobijajo kitajske čete v vlakih
na potu na fronto. Kitajski diktator Čiang
Kaišek mobilizira veliko armado, kateri se pri-
druži tudi 100,000 mož takozvane komunistič-
ne armade. Jutri se snide centralni politični
svet, ki pretrga stike z Japonsko**

Unionizem na poho- du v ohijski dolini

**V šestih tednih je CIO
sklenil pogodbe za
23,000 brez stavke**

Washington, 4. avg. — (UNS) — Vsa
Ohijska dolina od zapadne
Pennsylvanije do reke Missis-
sippi je v objemu mogočnega u-
nijskega vala, kateremu pridno
priliva CIO. To je razvidno iz
poročila pokrajinskega direk-
torja CIO Paula Fullera, ki je
prišel na posvetovanje v Wa-
shington.

Fuller je povedal, da so unije
CIO v zadnjih šestih tednih v
njegovem teritoriju sklenile po-
godbe za 23,000 delavcev brez
stavke. S tem je postavil na
glavo propagando kapitalistov
in ob zid pritiskanih birokrat-
tov Ameriške delavske federaci-
je, da se CIO poslužuje le stavk
in nasilja za dosego namena.

Pogodbe so bile sklenjene v
raznih mestih Ohijske, Indiane,
West Virginije in Kentuckija.
Poprečno od štiri do pet tisoč
delavcev pritrjuje unijo CIO
vsak teden pod svoje okrilje v
Fullerjevem teritoriju, ki v za-
mahu unionizma nima primere
v zgodovini.

V Cincinnatiju se je 36 no-
vim unijam pridružilo tisoč de-
lavcev. Od teh 36 unij je 18
postojank jeklarske unije s 7000
člani. Starejše unije CIO, na
primer krojaške in avtna, so so-
ludno organizirane. Amalgam-
ated Clothing Workers je po
dolgih letih boja končno ukloni-
la vse oblačilne tovarne.

Portsmouth, O., je skoraj so-
ludno mesto CIO. Edina izjema
so gradbene unije, vse druge
spadajo v CIO. Odkar se je
pričela kampanja pred enim le-
tom, je CIO organiziral 21 kra-
jevskih unij v tem meju. Njih
skupno članstvo znaša od 16-
000 do 18,000 delavcev. Pred
enim letom ni bilo tamkaj sko-
raj nobenega sluha u unioniz-
mu.

Huntington, W. Va., se pona-
ša z 11 unijami CIO in 10,000
člani; Parkersburg s sedmimi
unijami in nad pet tisoč člani;
Evansville, Ind., s 3000 člani,
New Albany 1500, Seymour
1000 in Ashland, Ky., z nad
1100. Vsi ti delavci delajo v
unijah tovarnah.

Pogodbe, ki so jih sklenile
nive unije zadnje tedne za 23-
000 članov, krijejo delavce v
čevljarstvu, papirni, kovinski,
klavirski in drugih industrijah.
Med temi so nekatere velike
kompanije, ki uposljujejo po več
tisoč delavcev. V Daytonu, O.,
je CIO odprl podpokrajinski u-
rad; slični urad se nahaja tudi
v Huntingtonu, W. Va., pokra-
jinski pa v Cincinnatiju.

CIO dal inspiracije tudi Kanadčanom

Winnipeg, Manitoba. — Tukaj-
nja centralna delavska unija je
sklenila pričeti s kampanjo za
organiziranje 35,000 delavcev
pod vodstvom posebnega odbora.
Inspiracije je dobila od CIO.

Unionizem na poho- du v ohijski dolini

**V šestih tednih je CIO
sklenil pogodbe za
23,000 brez stavke**

Washington, 4. avg. — Poročilo
iz tukajšnjih japonskih virov se
glasi, da so japonska bojna leta-
la včeraj metala bombe na me-
sta in železniške postaje ob žele-
znici Peiping-Suijvan, po kate-
ri prihajajo vlaki s četami cen-
tralne kitajske armade na se-
ver. Japonske bombe iz zraka so
demolirale tri kitajske vojaške
vlake in mnogo kitajskih vojak-
ov je bilo ubitih in ranjenih še
predno so prišli na fronto in
ne da bi se mogli sploh braniti.
— Nadalje so japonske bombe
iz zraka uničile veliko število
kitajskih naselij južno od Pei-
pinga in v provinci Santung; o-
krog 200 do 300 prebivalcev je
bilo ubitih v Huangtaunu in
Langfangu. Kitajska vest se gla-
si, da so Kitajci sestrelili na tla
eno japonsko letalo severno od
Liulihua in dva moža v letalu sta
se ubila. Večja japonska arma-
da, katero vodi general Toraši-
mo Kavabe, je dospela v kraje
kakih 35 milj južno od Peipinga.

Sanghai, 4. avg. — Iz Nankin-
ga poročajo, da je predsednik
centralne kitajske vlade in vr-
hovni poveljnik vseh oboroženih
kitajskih sil, maršal Čiang Kai-
šek, včeraj konferiral s pro-
vinčnim gubernorji in generali,
kateri je pozval v glavno me-
sto, da skupaj izdelajo načrt za
obrambo vojno z Japonci. Na-
vzoč je bil tudi Čav En-laj, glav-
ni vodja takozvanih komunistič-
nih armad, ki je Kaišku ponudil
100,000 mož za kampanjo proti
Japoncem. Kaišek je apeliral na
vse kitajske generale in voditel-
je za enotnost in slogo, ako ho-
čejo, da Kitajska slomi ofenzivo
in invazijo japonskih militari-
stov.

V petek se snide v Nankingu
centralni politični svet (nekak-
šen kitajski parlament) in Sun
Fo, sin dr. Sunjatsena, usta-
novitelj kitajske republike, je
pripravil deklaracijo, katero
naj sprejme politični svet in v
kateri kitajska vlada pove svoje
stališče vsemu svetu; obenem
ima politični svet pretrgati di-
plomatne stike z japonsko.

Vlada se boji, da japonska
bojna letala napadejo tudi glav-
no mesto Nanking, zato je sve-
tovala vsem višjim uradnikom,
naj pošljejo svoje družine daleč
na deželo. Veliko število civil-
stov je odšlo iz mesta in beg na
deželo se nadaljuje noč in dan.

Ruske delavce čaka kazen zaradi lenobe

Moskva, 4. avg. — Pravda,
oficijelno glasilo ruske komuni-
stične stranke, poroča, da je bi-
lo na kolektivnih kmetijah are-
tiranih več delavcev, ki bodo
postavljeni pred sodišče in ostro
kaznovani, ker so zavlekli žetev
pšenice. Pri zadetih je več ko-
lektiv in od vsake bo izbranih
nekaj delavcev in kaznovanih v
svarilo drugim. Letošnji pride-
lek pšenice v Rusiji je eden naj-
večjih po dolgi letih.

Tudi Lewisovi uslu- benci se organizirali

Washington. — Tudi uradniški
uslužbenci Odbora za industrijs-
ko organizacijo so prišli do za-
ključka, da se organizirajo v uni-

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
CLASIKO IN LITERARNA SLOVENSKA
POPOVEDNA ŽURNOST

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Subscription rates for the United States (except Canada)
\$2.00 an issue, \$2.00 per year, \$1.50 an issue, \$1.50 per year, \$1.00 an issue, \$1.00 per year, \$0.50 an issue, \$0.50 per year.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke

Da se bomo razumeli

Bridgeport, O. — V Glasovih KSKJ z dne 21. julija odgovarja na moj komentar barbertonskega govora župnika Medina neki Andrew A. Bombach (menda bo to Andrej Bombach ali Bombach) iz Barbertona, ki loči kopja za rev. Medina in ga povzga v nebesa, češ koliko je že dobrega storil za delavstvo, celo "več kot vsi naprednjaki skupaj." Andrej piše tako zmedeno, da menda niti sam sebe ni razumel, ko je tisto pisal, zato pa ne odgovarja stvarno, temveč prav po pobalinsko.

Poslušajte kdo je ta Bombach! To je tisti glavni komplotist, ki je komponiral neko koračnico, ki je pred leti vodil barbertonsko mladinsko godo in razna pavska društva. In danes, ali je član jednote ali član katkega slov. podpornega društva ali vsaj tiste jednote, katere glasila se poslužuje, ako je sploh on tisti zmazek napisal, ne vem. Pravi ta modrijan, da sploh nisem razumel, kar sem čital v župniškem govoru, da ima vsak šolarček drugega razreda več logike in da sem bil tudi jaz med tistimi, ki so na konvenciji predsednikovali proti brzojavki predsedniku republike. Tako piše in zavija, da bi lahko vedel, da nisem bil delegat enajste jednotine konvencije, zato tudi nisem mogel voliti o ničemer. Kar se torej logike tiče, je njemu španjka vas. Kar se pa "nelojalnosti" tiče v naših vrstah, je ne more biti dosti, saj vaš tabor trdi, da nas "nikjer nič ni."

Ako bi bil Bombach oseba, s katero se bi dalo dostojno diskurirati, se bi kmalu lahko pomenila, na kateri strani je več lojalnosti in izdajstva. Njemu so na primer pred leti naši "nelojalni" rojaki prav prišli, ko so oglašali njegovo koračnico. Seveda, takrat so bili groši, danes pa smo "nelojalni" in morda tudi izdajalski. V mojem dopisu v Prosveti nisem "udrihal" ne po veri ne po cerkvi. Primerjal sem le govor župnika Medina z dejanji, katere vrši cerkev dnevno, katerih pa Bombach niti z eno besedico ne omeni. Nič nimam proti rev. Medinu kot osebi. Čemu neki? Sem pa proti njegovim izvajanjem, ko je udaril po SNPJ. Ako smo mi nelojalni, kako mora šele biti nelojalni tistih 70 zveznih senatorjev, ki so glasovali proti predsedništvu priporočilu glede spremembe vrhovnega sodišča!

Bombach naj se lepo vsede in naj napiše imena naših izdajic ali nelojalcev, ker pravi, da jih bi lahko napisal. In kdo so tisti voditelji, ki so šli čevlje čistiti? Kar na plan, Bombach! Vidi se, da je bil skrajno neraven, ko je mekal tisti svoj dopis. Enkrat me vika, drugič me tika in nekaj blebeče o logiki. Ako hoče, lahko to zadevo rešiva na javni diskusiji na odru, kajti lista kot je dnevnik Prosveta je škoda za nadaljnja odgovaranja na njegovo klepetanje. Ne vem kakšno stališče ima v progresivnih krogih v svoji vasi, vseeno se dogovorimo za Bridgeport. Vselej in povsod sem namreč pripravljen braniti napredna načela in smernice SNPJ ter delavskega gibanja sploh. To lahko storim kolikor mi dopušča moje osebne izkušnje iz življenja in pa moja delavska naobrazba.

Da, še trdim, da delegacija še ni članstvo. To ostane pribito. Ali se večkrat ne pripeti, da članstvo ni zadovoljno s konvencijami zaključki delegacije te ali one organizacije? In če ima organizacija demokratična pravila, članstvo lahko samo odloči potopiti glasovanje. Delegatje torej niso jednota ne članstvo, temveč le zastopniki članstva. Ako ne delajo po volji članstva, ima članstvo pravico, da njihove sklepe ovrže s referendumom.

Koliko je rev. Medin komu pomagal, ne vem, vem pa, da skupna vsota ne znaša dosti, pa še to je šlo le ovcim njegovoga hrama. V nekem slučaju so progresivni njegovo pomoč v premoči odklonili. Kakor se dobi, tako se odda. To je tudi logika, na katero se Bombach tako silno razume. Predvsem moram dostaviti, da njegova logika je pasja logika.

V njegovem dopisu ni ne duha ne sluha o kakšni logiki, ampak je vse skupaj zmešano, brez vsakega jedra. In ker ne zna in ne more stvarno odgovarjati, je seveda oseben, kakor vsi ostali "logičarji" njegove vrste. Jaz nisem nikogar napadal, temveč le stvarno odgovarjal na neutemeljene trditve. Moje argumente sem podprl z dokazi, kar je dovolj. Nikogar ne sovražim, verjamem pa v pravičnost, v demokracijo: politično, ekonomsko in industrijsko ter socialno. In taka demokracija naj velja za vse ljudi, ki opravljajo pošteno delo. Verjamem v nauk, da je treba lačne nasititi in nage obleči. To je kar zagovarjamo mi socialisti. To je nauk, ki ga je učil Krist, od katerega pa so se pismarji in farizeji ter velika večina duhovščine v moderni dobi obrnili, ga zatajili. Njim je materializem prvo in zadnje, vse drugo so jim je aredstva, s katerimi si prilastijo premoženje.

Ako bi Andrej Bombach verjel v omenjeni avetopisemski nauk, ne bi nikdar napisal tistega pobalinskega dopisa. Da rev. Medin ve kaj je fašizem, verjamem, dvomim pa, da bi ga masi tolmačil s stališča, da bi ga prikazal v pravi luči kot škodljivo delavskim interesom. Fašizem je protidelavski, je z vero (Italija), ako mu tako nese, je pa tudi proti veri, ako tako kaže (Nemčija). Poglejmo kaj dela fašizem (katoliški) v Španiji! Kaj je naredil klerofašizem v Avstriji in drugod, kjer je prišel do moči! To so dejstva, ki se ne dajo tajiti. Vidi in otipaj jih lahko vsakdo, ki ni slep in ki ima kolikšna čuta pravičnosti. Ne dvomim, da je rev. Medin večkrat "odpri svoje dobro srce" revnim in potrebnim, toda to je vendar njegova dolžnost. Ali ni ob neki priliki dal nekemu tonu premoči in ko ga je šel plačat, je plačal 25c več kot je premož stal?

Kdor je z delavci in za delavce, ne bo udrihal po Prosveti in Proletarcu, kajti to sta resnično prava dva delavska lista, ki vzpodbujata delavsko maso k zavodnosti, ji kažejo luč resnice, sta proti ignoranci in proti zavajanju ter izkoriščanju in proti duševni temi, pa naj prihaja od kjerkoli. Ali ni v času krize neka družina stanovala v farovski omenjenega župnika? In kaj se je zgodilo a to družino? Vsega tega ne bi omenjal, da se "logični" Bombach ni na tako pobalinski način stresel nad menoj in nad vsem, kar je naprednega. Tu gre za principe. Bombach ve, da piše neresnico, ko trdi, da je Medin pomagal potrebnim "več kot vsi naprednjaki." Samo pomoč naše vrle SNPJ potrebni z daleč odtehta vsa njihova "dobra dela." Poglejmo stavke, povodnji in druge katastrofe. Medin lahko še živi sto let, pa ne bo nikdar izvršil niti delec toliko dobrega dela kot so ga naš naprednjaki. O vsem tem je naš javnosti dobro znano, je Bombach ni, kajti on je prelogičen!

Se nikdar nisem mlatil po veri ali cerkvi, tudi v tem dopisu ne, temveč le odgovarjam na Bombacheva pobalinska zavijanja. To naj zastopuje, z njim se ne bom prepiral, potrebno pa je bilo, da sem pribil nekaj resnic v odgovor na lažnjive trditve. Ako je res delavski prijatelj, bo še enkrat prečital Medinovo pridigo, v kateri si je privoščil našo jednoto, potem pa moj in Barbičev odgovor. Če se to ne bo pomagalo, naj pa še enkrat vse troje prečita, morda se ga bo kaj prijel, kar pa dvomim. Oprime naj se stvarnih argumentov, ne osebnosti. To namreč zahteva poštena logika!

Joseph Snoy, 13.

"Samostojna usnjarska unija"

Gowanda, N. Y. — Minilo je že precej mesecev, odkar se nisem oglašal s slovenskim dopisom v Prosveti, oglašam se pa večkrat v glasilu v koloni "Gowanda Boosters". Veliko dela, čitanje in druge stvari človeka utrudijo, da se mu ne ljubi pisati, včasih pa človek potem tega posla tudi v kaso zagazi. Sedaj sem se odločil, da napišem par vrstic kako se imamo.

Gotovo je čitateljem znano, da večina tukajšnjih Slovencev si služi kruh s trdim delom v tovarni, kjer se izdeluje usnje za Brown Shoe Co. Ko je bil prišel modri orel nad Ameriko leta 1933 pod Niro, smo se skušali tukaj organizirati v unijo ter jo priklopiti k Ameriški delavski federaciji. Toda poskus se je izjalovil in nekaj delavcev je izgubilo delo. Pri tem je posebej očitno. Sedaj pa, ko je John Lewis začel s masnim organiziranjem delavstva, se je počasi delovalo za unijo, toda ker večina še vedno verjame kapitalističnim blufarjem in zraven "očetu" ali "fathru" v Royal Oaku, Mich., da je CIO nič drugega kot "komunistična propaganda" in voditelji "sami komunisti", so nekateri, ki se izražajo, da raje poginejo gladi kakor da bi se vpisali v to unijo. Tako ni bilo do danes še nobenega zunanjega organizatorja CIO k nam, ker jim je menda prišlo na uho, kakšen uspeh bi imeli v slučaju poskusa.

Ker je pa delavcem že preveč presedalo postopanje delodajalca, se je končno zbudila skupina, ki izdeluje usnje za podplate in začeli so pobirati podpise na peticiji ter zahtevali 20% zvišanja mezd. Ker niso dobili niti odgovora na to iz St. Louisa, Mo., kjer ima Brown Shoe Co. postojanko, je dne 22. julija zavrelo in delavci so obsedeli, pa bilo postavno ali ne. Takoj je ravnatelj tovarne apeliral nanje, naj se vrnejo na delo in poslal brzojavo na gl. stan, da pride zastopnik družbe takoj drugi dan ter se pogaja z delavci. Tako je bilo storjeno. Pa še po zraku je prišel, kajti čas so mu odkazali delavci, da mora biti ob 10.45 minut v Gowandi, drugače se z delom preneha.

Ker delam ponoči in sem vedel kaj se godi, sem jo ubral na sosedov hribček, da vidim, kako se bo stvar iztekla in če bodo marširali v slučaju nesprave. Videl sem delavce sedeče po oknih. Takoj po južini sem se pa podal v tovarno. Povedali so mi, da jim je družbin zastopnik za enkrat odklonil zvišanje mezd na dopoldanskem sestanku, da pa pride nazaj, ko si nabaše pretresno črevesje, in če ga ne bo ob določeni uri, bo stavka.

Ura je prišla, njega pa od nikoder. Ob eni popoldne so delavci marširali po vsej tovarni, tudi kjer se izdeluje površna usnje, in posrečilo se jim je, da so privabili ven okrog 85% delavcev. Potem so menda telefonirali zopet v mesto in takoj je prišel družbin zastopnik. Kar se tiče žensk, so se malo upirale, toda vseeno so šle za moškimi in žele aplavz, da še takšnega nismo slišali. Ker pa niso "gaspud" bili takoj pri volji (vsaj na videz), za večjo mezo, se je kot blisk raznesla govorica po tovarni, da bodo zahtevali "samostojno unijo", in če jim je ne da, vsi ven in na stražo. "Raztolmačili" so mu, da se naj zaveda, "kaj bi prišlo, če bi prišla sem unija CIO in ker želijo delati "v miru" dokler mogre, jih ne bomo zahtevali sem", on pa naj prizna našo "lokalno unijo". Seveda je "priznal". Potem so šli delavci domov, in ker niso vedeli kateri so za unijo in kateri ne, je kompanija "primorana" vsem plačati celo dnevnic.

Dne 27. julija se je vršila prva seja te unije izven tovarne v Slovenskem domu, ki je bil natrpan delavcev. Predsednik, ki je bil nekoč deloravnatelj, je precej "dobro pihal" na srca in "krtični" postopanje delodajalcev. Na tej seji je bilo ukrenjeno, da morajo vsi delavci, kateri opravljajo enako delo, biti plačani enako, kar se do sedaj ni dogajalo. Slabše plačanim se mora meza zvišati. Tako zvani "seniority rights" je prišel na površje, in je bilo sklenjeno, da dokler bodo razmere dopuščale, se ne sme odslužiti nobenega delavca, delo se pa deli med delavce. V slučaju depresije imajo starejši delavci prednost do dela. Izvoljena je bila nova blagajnica in za advokata se dobi enega izven naselbine, kateri je že sprejel in je znan kot "eden najboljših v tej okolici."

Bilo je seveda več drugih stvari na dnevnem redu, toda vsega si ne more človek zapomniti. Rečem le toliko, da je treba malo potrpljenja. Dokler nismo popolnoma na jasnem, kako se take "samostojne unije" vo-

dijo, če ne dobimo polagoma svojih zahtev, se pa podamo v drugačno akcijo. Kakor slišim, se je že vpisalo 98% delavcev v to unijo. Odbor je na 30. julija zahteval tedenske počitnice s plačo in nekaj drugih želj delavcev, ne vem pa kaj je "gaspud" dejal. Nekateri pravijo, da je to kompanijska unija in kritike le-te na vse strani. Kompanijske unije so sicer prepovedane po zakonu, kompanije pa si znajo poiskati razne izhode. Odviano je seveda od delavcev samih, če bodo dovolili, da bo to unijo kontrolirala družba, kar se pa ne sme zgoditi. Toda družbe so zvitke ko kozji rog in a par svojimi privrženci znajo "neodvisne unije" kontrolirati, če ne direktno, pa vsaj indirektno. Vsaka unija je dobra, če jo kontrolirajo delavci sami, ne pa kompanija. To moramo vedeti.

Delavci sedaj plačujejo 25c v blagajno, kar ni veliko, toda 600 kvodrov bo za en čas. Če ne bomo mogli prebiti z zahtevami k izboljšanju naših razmer, se unija lahko vsak čas priključi k CIO ali pa AFL, kakor večina odloči. Osebnost sem za CIO, ki je organizirali zadnje čase na stotisoče delavcev, ne pa za ono, katere voditelji pomagajo razbijati stavke in sami niso mogli v petdesetih letih organizirati več ko par milijonov delavcev.

Kompanija je obljubila, da ne bo delala diskriminacij radi unije. Dolžnost vseh nas je, da se vpišemo in zraven nadzorujemo, kako se vodi.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

SAHOMOR V MARIBORU

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

Maribor poročajo o strašnem samomoru v Mariboru. Na trgu se je s tretjega nadstropja vrnila mrtva.

pariski, pobalinski ali celo politični napad. Preiskava se nadaljuje.

LETALEC KRIŽAJ — ŽIV?

Primorski slovenski letalec Križaj, ki se je boril na strani španske vlade in so ga francoski ujeli, ni bil ustreljen?

O slovenskem letalcu Jožetu Križaju iz Primorskega so listi pred meseci mnogo pisali, kako se pogumno kot spreten pilot bori v španski vojni. Nenačakovano pa je prišla novica, da je bil letalec Križaj v zračni bitki sestreljen. Iz gorečega letala se je rešil s padobranom, vendar pa ga je zanesel onstran fronte v roke nacionalistične vojske. Parizomontov fotoreporter je slučajno celo posnel prizor, kako peške ujetega Križaja vsega očrnelega v obrazu v svoj tabor. Kratko nato je prišla novica, da je Križaj bil ustreljen, ker ni sprejel povabila nacionalistov, da bi se boril na njih strani.

Zdaj pa je skoraj verjetno, da letalec Križaj vendarle še živi! Pred kratkim je namreč španska vladna vojska zamenjala pet ujetih nacionalistov-letalcev za pet republikanskih letalcev-uporniških ujetnikov. Med imeni onih petih vladnih letalcev, ki so jih francoski vrnilli španski vladni vojski, navaja francoski tisk tudi ime "Italijana Križaja" — kar daje slutiti, da gre za pogumnega pilota Jožeta Križaja, Slovenca. Novico so vsi Križajevi prijatelji v Sloveniji sprejeli z velikim veseljem. In prijatelj ima pogumni Križaj pri nas mnogo, ne le med znanci, ampak tudi med neznanci: vsi slovenski antifasisti cenijo v njem poštnega borca. Posebno pa se bo novice — če se domneva potrdi — razveselila Križajeva žena, ki živi zdaj v Kočevju.

Križaj je že pred leti zbudil mnogo senzacije. Živel je tedaj še doma na Primorskem in kot italijanski državljani, je služil vojske v italijanski armadi. Že zgodaj je šel k letalskemu oddelku ter služil kot pilot v Vidmu. Po drznosti je bil Križaj priznan pilot in udeležil se je tudi polkovnega poleta nad Alpami v eskadri, ki se je pripravljala za polet v Ameriko pod vodstvom Balba. Toda Križaj se poleta samega v Ameriko ni smel udeležiti, kot Slovenec jim je bil premalo zanesljiv. Lepega dne pa se je v Vidmu dvignil z letalom visoko v zrak, da bi pred visoko vojaško komisijo pokazal svoje spretnosti v raznih vajah v zraku. Križaj pa je v višini naravnal letalo proti Jugoslaviji in priletel v Ljubljano, kjer se je javil oblastem. Letalo so vrnilli Italiji. (Ljubljanski tisk tudi zdaj ponavlja trditve, da je takrat priletel s težkim bombardiranjem, kar pa ni res; priletel je z navadnim šolnim letalom.)

Križajevi prijatelji — ki jim je iz španskih bojev pisal tako pogumna pisma in poročila o svojih dejanjih, da jih slovenski tisk ni smel objaviti — nestrpno čakajo, da pride pravo potrdilo, da je med vrnjenimi ujetniki piloti res tudi naš Križaj. Upamo, da je domneva pravilna in v mislih mu pošljamo prijateljske pozdrave!

Preiskava umora Gselmanove.

Obdukcija umorjenke trupa je pokazala, da je bila posestnica umorjena z nožem ali stiletom, ki je prešel srec, tako da je bila rana absolutno smrtna. Glede davičenja ni mogla komisija ugotoviti, ali je bila žrtev davičenja pred vbojstvom ali potem. Truplo je namreč že preveč razpadlo. Sodišče s policijo bi rado dognalo, ali je bila žrtev umorjena na podstrešju. Ker so prehodi na podstrešju in dohodni na podstrešju zelo ozki, bi bil v tem primeru morilec zavlabil svojo žrtev na podstrešju in jo tam ubil. Umora je osumljen sosedov 20 letni fant, ki je včasih hodil Gselmanovi pomagat pri delu in je ob odkritju umora neznan kam izginil. O njem je znano, da je ob izginotju Gselmanove poravnal svojo mo

bratu dolg v znesku 200 Din, dasi nima nikakih denarnih dohodkov. Bil pa je tudi že dvakrat obsojen zaradi umora na 8 mesecev oz. 2 leti ječe, kar je predsedel v mariborski kaznilnici. Za njim je izdana tirailica.

KAKO SE V JUGOSLAVIJI UVAŽA NACIONALNI FAŠIZEM IZ NEMČIJE

V Petrogradu v Vojudini je že več mesecev izhajal nemški ilustrirani tednik "Illustriertes Wochenblatt". Čudno je bilo le, da tako obsežen list s 24 strani besedila in množico slik stane samo 1 dinar. Ker je bil skoraj zastoj, si je kajpada pridobil velik krog odjemalcev, kupovali so ga tudi, ki nemški niso znali, že zaradi slik. Nekega dne je pa policija prejela ovadbo, da s tem listom ni vse v redu; ovadba je navajala, da se od 24 listovnih strani tiska v naši državi samo 6, ostalih 18 strani pa pride gotovih iz Nemčije v obliki matric, ki se dopošilajo po pošti kot "vzorec brez vrednosti". Na podlagi te objave je bil urednik Dr. Josef Glaug obtožen, ker je uvažanje gotovega stavka in matric z ozirom na to, da se s tem škoduje domači grafični industriji, prepovedano, in je bil obsojen na 500 dinarjev globe in 10 dni zapora. Ugotovljeno je bilo, da je bilo 18 strani lista, ki so prihajale iz Nemčije, tiskano v gotških črkah, samo onih 6 strani, ki so se tiskale doma, je bilo postavljeno v latinici (ker niso tiskarski stroji nimajo gotških črk. Pričakuje se, da bo nadaljnje izhajanje tega lista ustavljeno.

Tu se zopet vidi, kakih rafiniranih načinov se poslužuje nemška nacistična propaganda v inozemstvu. Vendar to ni edinstven tak slučaj; če bi hoteli raziskovati vire še nekaterih listov, ki izhajajo pri nas, bi prišlo do zelo zanimivih razkritij. Tiraže nekih takih listov ni v nikakem razmerju s sredstvi, ki jih rabijo za vzdrževanje in ki jih imajo na razpolago.

Edino naš delavski tisk se ne poslužuje nobenih takih temnih virov, zato pa je dožnost delavcev, da ga podpirajo.

Eno leto državljanske vojne v Španiji

Preko Španije so izkopani strelski jarki, v katerih se bje že leto dni boj, ki se je začel pred vojašnicami Madrida in Barcelone lanskega 18. julija med španskim ljudstvom in uporniki in generalni. Ti strelski jarki ločijo ne samo politične nazore, temveč dva popolnoma različna dela Španije, staro fevdalno cerkevno Španijo in novo ljudsko Španijo.

Kako je prišlo do te strahotne državljanske vojne?

Aprila 1931. se je špansko ljudstvo izreklo proti kompromitirani diktaturi generala Primo de Rivero. Tudi oficirje, ki so bili ogorčeni nad slabo vojaško upravo, ki se je pokazala v maroški vojni, je zajelo splošno opozicijsko antimonarhistično razpoloženje. Pri občinskih volitvah so zmagale republikanske stranke. Kralj Alfonz, ki se ni mogel znebiti na armado, je 14. aprila 1931. odstopil. Španija je postala republika. To je bila "lepa, mirna revolucija", revolucija, v kateri je vse ljudstvo stalo proti stari oblasti, revolucija brez prelivanja krvi, brez barikadnih bojev, brez nasilstva.

Ze prve dni potem, ko so vrgli Španci monarhijo, je pa postalo jasno, da so Španci ločeni na razrede. Vsak razred je dal novo pridobljeni svobodi drugačen pomen, drugačen smisel. Delavci so zahtevali zvišanje plač, socialni zakonodaja, zaščito pred kapitalističnim izkoriščanjem, revni kmeti so zahtevali zemljo, intelektualci odpravo vseh predprijave cerkve. Tako so se v mladi republiki takoj razvili razredni in strankarski boji.

Veleposetniki, ki so se čutili ogrožene po agrarni reformi, in cerkev, ki je bila ogrožena nad odpravo državne podpore duhovščini in davčnih olajšav, so se združili v Accion Popular — katoliški ljudski stranki pod vodstvom Gila Roblesa. Buržoazija se je v strahu pred delavci republikanske veleposetnikom in cerkvi. Malomeščanstvo, prestrašeno po

Starejši sin propadlega in diskreditiranega španskega kralja Alfonsa grof Covadonga s svojo novo zaročenko Marto Rocafort na Kubi. Za upuščenega grofa niti fašistični general Franco ne da počenega groša. Na tron razbite Španije misli posaditi njegovega mlajšega brata Juana.

hudih strankarskih bojih, je ukrenilo na desno. In pri novembarskih volitvah 1933. je spet zmaga reakcija. Liberalna vlada Lerrouxa, ki se je sestavila po teh volitvah, se je opirala v parlamentu na glasove klerikalcev, fašistov in monarhistov. Kurz gre v desno.

Februarja 1934. je Dollfuss zahteval delavsko gibanje. Gil Robles se s dopadanjem da imenovati "španskega Dollfussa" in prerokuje tudi španskim socialistom španski februar. Španski delavci se proti napovedanemu udarcu dvignejo v oktobru 1934. V Madridu in Barceloni je bila zahteva vataja v nekaj urah. V Asturiji se rudarji junaško in dolgo branijo. Vlada zlomi njihov odpor s topovi z bojnih ladij, z letalskimi bombami in z afriškimi četami, ki pokoljejo 5000 delavskih družin. Po zadušitju delavske vataje je vlada razpustila socialistične občinske uprave, suspendirala strokovne organizacije, zaplenila delavske domove in pozaprla desetisoče revolucionarjev. Splošno in enake tajne volilne pravice si pa vlada pod vodstvom liberalne buržoazije ni upala odpraviti, ker je vedela: če vzamejo se volilno pravico, so sami izgubljeni in preide vsa oblast v roke klerikalcev in fašistov. Tako je za razliko od Avstrije ostalo špansko ljudstvo še eno orozje: volilna pravica.

To je povzročilo nov preokret. Grozodejstva, ki so se počela pri zadušitju delavske vataje, preki sadi in v silice, zaustavljena agrarna reforma, preklic republikanskih odredb o cerkvi in davkih, klikarski boji v meščanskem parlamentu brez socialističnih zastopnikov in umazana korupcija Lerrouxove vlade — vse to je povzročilo nov preobrat v razpoloženju španskih množic. Malomeščani, ki so se v prvem razočaranju nad republiko obrnili na desno, se zasuknejo sedaj spet na levo. Republikanci pod vodstvom Azane se obrnejo proti Lerrouxovim radikalom in njihovi zvezi s klerikalci in ustanove skupaj s socialisti ljudsko fronto. In ta fronta pri volitvah 16. februarja 1936 zmaga nad reakcijo.

Zmaga, pridobljena z glasovnicami je učinkovala kot revolucija. Desetisoči političnih jetnikov so prišli na prosto, obnovljeno so bile spet socialistične občinske uprave in strokovne organizacije, delavski domovi so se vrnil delavskim organizacijam in veleposetniška zemlja se je delila med kmete. Delavci in revni kmeti so zahtevali pospešen temp in stavke in agrarni nemiri so razburkali deželo. Gibanje je bilo to pot mnogo silovitejše, kakor po zmagi v aprilu 1931. Fašisti provocirajo spopade na ulicah in zborovanjih. Delavci jim odgovarjajo. Vsak dan teče kri. Samostani gore, zažgani po revnih kmetih, ki hočejo zemlje in odpravo vseh predprijave cerkve. Vsa reakcija kriči: konec je treba napraviti tej anarhiji in vzpostaviti red!

Vsemu temu se je pridružila nezadovoljnost v vojski. Ko je leta 1931 padla monarhija, je štela španska armada 106.000 mož, ki jim je zapovedovalo 196 generalov, 5.938 častnikov z nadkapetanskimi čin, 5.281 kapetanov in 5.707 nižjih častnikov — torej na vsakih 5 mož en častnik! V tem številu niso še všteti častniki vojnega mornarice, žandarmerije in civilne garde. Republika je sklenila reducirati preveliko število častniškega ka

Vloge žene v španski državljanski vojni

Najbrže je ni na svetu zemlje, ki bi prelila toliko krvi in katera bi doživela toliko revolucij, meščanskih vojn, državnih udarov, krvprolitij in atentatov kot Španija. Če vzamemo za primer samo 19. stoletje, vidimo, da ni bilo niti enega dečenja, ki bi ne bil priča vsaj enega pokolja. Med 1808. in 1814. letom je edino Španija vztrajno kljubovala Napoleonu. Gverilske vojne so bile zelo krvave in krčevite, ves narod se je združil, da se upre tiranu, da ohrani svojo svobodo. Prizori, ki so se odigrali, so bili tako grozni, da je samo potom njih mogoče nastati grozen ciklus slik Francesca Goye "Los desastres de la guerra". Od 1833. do 1839. leta je besnela prva karlistična vojna. Nizu lokalnih uporov je sledila 1870. leta stranska meščanska vojna, ki je začela z uporom proti kraljici Izabelli, ki je morala zapustiti deželo. Nekaj let zatem je bil izgnan iz države tudi kralj Amadej in Španija je postala republika. Četudi se je leto dni zatem vrnil kralj Alfons XII., je bila njegova vlada polna krvprolitij in uporov. Vojaškemu uporu je sledil ustanek na Kubi in tretja karlistična vojna. V razdobju 5 let je pokušalo 13 atentatorjev ubiti kralja. Njegov mladoletni sin ni imel nič boljše usode. Mesto njega je upravljala država njegova mati Marija Kristina. Nesrečna zemlja je ponovno zavrvela. Zarote in upori so bili vsakdanja pojava, a leta 1896. je izbruhnila še vojna v Ameriki. Večkrat so se ponavljali atentati na mladoletnega kralja. V začetku 20. stoletja se javljajo prvi delavski nemiri in pokreti, ki so bili udušeni z vojaško silo. Velika svetovna vojna je šla mimo Španije, toda že 1920. leta se je uprl Maroko. Upor, ki je takrat izbruhnil, je trajal par let. Nato je general Primo de Rivera proglasil leta 1925. diktaturo. Pol desetletja za tem je bila zrušena kraljevina in zopet decenja nato, ko je bila nesrečna zemlja na poti gospodarske in socialne konsolidacije, je začela krvava meščanska vojna, za katero ne vemo kako in kedar bo končala.

Temperamentna španska žena v teh krvavih dogodkih ni nikdar stala ob strani. S tako gorečnostjo se je udeležila gverilskih protinapoleonskih vojn, da se je Francisco Goya zgrozil nad tako ženo. V posebnem ciklusu "Los desastres de la guerra" je prikazal groznega borca-ženo. Z enako okrutnostjo in odločnostjo, s katero so znale zapovedovati in vladati španske kraljice, so se upirale španske žene in matere: bile so atentatorice, voditeljice ustahev in vojak. V času, ko je španski velefevdalizem dosegel skrajne meje in so delavski in kmetijski pokreti zahtevali pravično razdelitev zemlje, so možje našli krepko oporo v svojih ženah. Španka je zavzemala dostojno in vredno mesto v političnem in gospodarskem življenju svojega naroda.

Na vseh frontah, pri vladnih, takor tudi pri fašističnih četah srečamo ženske-vojake, vodilne osebnosti in ugledne državnice. Presenetljiva je vzorna disciplina in zavest teh žen in deklet, ki v splošnem pokolju, v strahovni grozi vojne stoje mirne in vedre na svojem mestu, zveste ali velike ideje, ki ji služijo. Od starih žena v temnicah in ubožnicah, pa do najmlajših deklet, so vse zaposlene. Ene pletejo obleko za vojake, druge skrbje za otroke, tretje so prostovoljne kuharice in gospodinje in organizirajo javne prehrane po mestih in vaseh, zbirajo življenjske potrebine, obleke, zdravila itd. Same prevzemajo vodstvo bolnišnic, obrambo pri nepričakovanih napadih, hrabro se bore in umirajo.

Tudi na strani upornikov so hrabre žene, četudi sta njihovo delo in volja v službi lastnih ali rodbinskih interesov. Ena izmed znanih proslavljenih žen v uporniških vrstah je vsakogar hčerka bivšega španskega diktatorja Primo de Rivero. Dolores Primo de Rivera je skupno z bratom Antonom organizirala "fašistično falango", iz katere se je razvila uporniška vojska. Jedro te

falange igra še dan

F. M. DOSTOJEVSKI:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom — Prevodilci Vladimir Levčič

"Merci, mami, stopite noter, Aleksej Fjodorovič."

Aljoša je stopil v sobo. Lise je nekam zmedeno gledala in zdajci vsa zardela. Videti je bilo, da se nečesa sramuje, in kakor se v takih primerih vselej zgodi, je bila brzo, brzo govorila o čisto postranskih stvareh, prav kakor, da so te postranske stvari edino, kar jo zanima v tem trenutku.

"Aleksej Fjodorovič, mama mi je prejle nedoma povedala vso historijo o tistih dve sto rublji in o vašem naročilu... do tistega nesrečnega oficirja... povedala mi je vso to strašno zgodbo, kako je bil razčlenjen, in veste, čeprav pripoveduje mama zelo nejasno... ona zmerom preakkuje... sem vendar plakala, ko sem jo poslušala. Kaj je, kako je, ali ste oddali tisti denar in kako je s tem siromakom?"

"Prav to je tisto, da ga nisem oddal; to vam je cela historija," je odvrnil Aljoša, ki se je tudi s svoje strani delal, kakor da ga najbolj vznemirja to, da ni oddal denarja, čeprav je bila Lise dobro opazila, da gleda tudi on drugam in si očitno prizadeva, da bi govoril o postranskih stvareh. Aljoša je prisel na mizi in jel pripovedovati, a že pri prvih besedah ga je zadrega povsem minila, tako da je potegnil Lizo s seboj. Govoril je pod vplivom globokega čustva in nedavne silnega dojma in posrečilo se mu je, da je lepo in obširno opisal svoj doživljaj. Že prej, v Moskvi, ko je bila Lise še otrok, je rad prihajal k njej in ji pripovedoval zdaj o tem, kar je bil pravkar doživel, zdaj o tem, kar je bil čital, zdaj o svojih spominih izza otroških let. Časih sta celo oba skupaj sanjarila in snovala cele povesti, največkrat vesele in smešne. Zdaj ju je mahoma obšlo, kakor da sta prestavljena v nekdanje moskovske čase, pred dvema letoma. Lise je bila vsa ganjena od njegove povesti. Aljoša se je posrečilo, da je z vročim čustvom nartiral pred njo "Iljušev" obraz. Ko pa je v vseh podrobnostih dovršil opis prizora, kako je nesrečni teptal denar, je Lise plosnila z rokami ter vzklila v neudrženem čustvu:

"Tak niste oddali denarja, tak ste mu dali, da je zbežal! Bože moj, vsaj za njim bi bili tekli in ga dohiteli..."

"Ne, Lise, bolje je tako, da nisem tekel za njim," je rekel Aljoša, vstal s stola in jel zamišljeno hoditi po sobi sem ter tja.

"Kako bolje, zakaj bolje? Zdaj so brez kruha in bodo poginili!"

"Ne bodo poginili, zakaj teh dveh sto rubljev jih vzlic temu ne mine. Jutri jih bo vendarle vzel. Prav gotovo jih jutri vzame," je rekel Aljoša, zamišljeno korakaje po sobi. "Vidite, Lise," je nadaljeval in zdajci obstal pred njo, "napako sem napravil v tej stvari, a tudi napaka se je obrnila v dobro."

"Kakšno napako, in zakaj se je obrnila v dobro?"

"Vidite, ta človek je bojazljiv in šibkega značaja. Tako izmučen je, a v srcu zelo dober. In vidite, zdaj mi je neprestano na umu: kaj ga je mahoma tako užalilo, da je poteptal denar — kajti zatrjujevam vam, da najzadnjega trenutka sam ni vedel, da ga bo poteptal. In evo, vidi se mi, da se mu je marsikaj užalilo... in v njegovem položaju tudi ni moglo biti drugače... Prvič se mu je užalilo že to, da se je v pričo mene kar preveč razveselil denarja in ni tega skril pred menoj. Če bi se bil razveselil, a ne zelo, in tega ne bi bil pokazal, ampak bi se bil jel spakovati, kakor se drugi spakujejo, kadar sprejemajo denar, nu, tedaj bi bil še lahko prenesel in vzel, tako pa se je bil kar preveč odkrito razveselil in prav to je poniževalno. Oh, Lise, on je odkrito srčen in dober človek in v tem, vidite, je v takih primerih vsa

nesreča. Ves čas, ko je govoril, je bil njegov glas tako slab in šibak in govoril je tako brzo, venomer se je tako nekam hihital in posmejal ali pa celo jokal... res, jokaj je, tolikanj je bil vzradočen... in o svojih hčerah je govoril... in o službi, ki jo dobi v drugem mestu... In komaj je bil odkril vse svoje srce, ga je že mahoma postalo sram, da mi je tako pokazal vso svojo notranjost. Zato je še tisti mah vzplamenel v njem sovraštvo do mene. Toda on je strašno sramežljiv siromak. Najbolj pa se mu je užalilo to, da me je bil prehitro sprejel za prijatelja in se mi prehitro predal; dotlej je akakal vame in me plašil, a v tistem trenutku, komaj je bil zagledal denar, me je jel objemati. Zakaj objemal me je in se ne neprestano dotikal z rokami. Baš tako, vidite, je moral začutiti vse to ponižanje, jaz pa sem tedaj kakor nalašč napravil sila važno napako: iznenada sem mu bleknil, da dobi še denarja, če ga ne bi imel dovolj za preselitev v drugo mesto, in da mu dam celo sam od svojega, kolikor mu drago. In to, evo, ga je zdajci osupilo, češ, le zakaj se mu neki tudi jaz vsiljujem na pomoč? Veste, Lise, strašno težko je za užaljenega človeka, kadar vsi začno gledati nanj kot njegovi dobrotniki... slišal sem to, starih mi je pravil. Ne vem, kako naj to izrazim, a čisto sem to tudi sam že videl. In saj čutim vendar tudi jaz prav tako. A kar je glavno: čeprav do najzadnjega trenutka ni vedel, da bo poteptal stotaka, je to vendarle slutil, o tem ni dvomil. Zato je bilo tudi njegovo vzhicenje tako silno, ker je slutil... In vidite, vse to vodi vendarle k najboljšemu pa naj bo še tako grdo. Mislim celo, da k najboljšemu in da bolje vobče ni moglo biti..."

"Zakaj, zakaj ni moglo biti bolje?" je vzklila Lise, z velikim začudenjem zroč na Aljoša.

"Zato, Lise: če bi ne bil poteptal denarja, ampak bi ga bil vzel, bi se bil čez kako uro, ko bi bil prišel domov, kar razjokal nad svojim ponižanjem — prav gotovo bi bilo tako. Razjokal bi se bil in jutri bi nemara o prvem svitu prišel k meni ter mi vrgel stotaka pred noge in ju poteptal, kakor je storil prejle. Zdaj pa je odšel strašno ponosen in zmagovalen, četudi ve, da se je 'pogubil'. Po tem takem ni zdaj ničesar lažjega, nego pripraviti ga do tega, da že jutri sprejme prav teh dve sto rubljev, zakaj svojo čast je že dokazal s tem, da je vrgel denar ob tla in ga poteptal... Ko ga je teptal, vendar ni mogel vedeti, da mu ga jutri spet prinesem. In kako strašno mu je potreben ta denar! Čeprav je zdaj še ošaben, bo vendarle že danes premišljeval o tem, kakšno pomoč je izgubil. Ponoči bo še bolj premišljeval, sanjalo se mu bo o tem in jutri zjutraj bo gotovo že pripravljen, da steče k meni in me poprosi odpuščanja. In v tistem trenutku bom tudi jaz na svojem mestu: 'Nu, mu porečem, 'vi ponosni človek, dokazali ste, kar ste hoteli, nu, in zdaj vzemite in odpuščite nam.' In tedaj, vidite, bo tudi vzel!"

Aljoša je kar z nekakšnim zanosom izrekel besede: "In tedaj, vidite, bo tudi vzel!" Lise je plosnila z rokami.

"Oh, to je res, oh, zdaj mi je mahoma vse čisto jasno! Oh, Aljoša, kako veste vse to? Tako mlad je še in že ve, kako je komu v duši..."

Jaz se nikoli ne bi bila domislila tega..."

"Zdaj ga je treba pred vsem uveriti, da ga smatramo val za sebi enakega, ne glede na to, da jemlje od nas denar," je v svojem zanosu nadaljeval Aljoša, "in ne samo za enakega, ampak celo za višjega od sebe..."

"Za višjega od sebe" — to je krasno, Aleksej Fjodorovič! Toda govorite, le govorite!"

"Se pravi, nisem se dobro izrazil... ne za višjega od sebe... a to nič ne de, kajti..."

(Dalje prihodnjik.)

doživljaji, ki se nanašajo na človeka samega in sočloveka.

Po naravi je vsako živo bitje podrejeno nekim osnovnim življenjskim silam, nagonom, ki odrejajo smer vsega delovanja vsakega poedince. Prvi nagon je samohranitveni ali samoobrambeni nagon, ki se javlja v vsaki priliki, ko je življenje, zdravje, položaj, ki daje možnost življenja, v nevarnosti. Vsako živo bitje se brani ali napada, kadar je v nevarnosti. Strah, groza, skrb, jeza in sovraštvo so čustva, ki se javljajo v nas, kadar zaznamo nevarnost za naše življenje.

Drugi nagon je prehranitveni, ki se javlja z občutkom lakote in žeje, ozir. sitosti in je vedno v zvezi s močnimi čustvi, kadar ni mogoče zadostiti naravnim potrebam. Ta dva nagona se javljata že s prvim jokom novorojenčka in spremljata človeka vse življenje.

Tretji nagon se javlja pri raslem, ko je potrebno zoročiti in ohraniti nov rod, t. j. nagon za ohranitev vrste, t. j. novega rodu in se deli na spolni in roditeljski nagon. Oba se javljata z močnimi čustvi, ki čisto nadvladujejo vsa druga čustva.

Četrti nagon, ki je važen za človeka kot družbeno bitje, je družbeni nagon, ki se javlja s čustvi povezanosti s sočlovekom posebno v nevarnosti, v boju, v delu, da se ljudje družijo.

Za točnejše poznanje in razlikovanje imenujemo nekateri še podvrste nagonov, kakor nagon za samouveljavljenje, igralni, posnemovalni, življenjski nagon itd. Toda v bistvu so to samo razne oblike gornjih nagonov, ki se javljajo v različnih življenjskih dobah.

Prvi dan otrokovega življenja že začne borba in valovanje čustev ugodja in neugodja, kakor je sit, lačen, mu je toplo ali ga zebe, kar vse je izraz samohranitvenega in samoprehranitvenega nagona. Da se otrok normalno razvija, morajo biti v prvi vrsti zadovoljene njegove telesne potrebe, t. j. mora biti sit in zadostno oblečen. Pomanjkanje vpliva ne samo na telesni razvoj, temveč tudi na duševni, ker postane otrok bolj občutljiv in razdražljiv. Vse čustvovanje je bolj hitro in neenakomerno. Pod vplivom čustev se tudi hojenje, volja, izpremenli, ker gonilna sila hotenja so čustva. Vse človeško delo se vrši samo zato, da se človek reši neugodnosti oziroma doseže večje ugodnosti ali večje udobje, torej je delo vedno pomikanje od slabega, neugodnega k dobremu, ugodnemu. Kdor ima denar, bi ga rad imel še več; učenjak bi rad dosegel še globlje spoznanje, umetnik ustvaril še večjo umetnino, pobojnjak dosegel še večjo svetost.

Tudi delavski otrok si želi priti iz ozkega težkega življenja v lepše, boljše vsaj za en trenutek. Želi si lepe igrače, lepe obleke, udobnega ležišča, stanovanja, zadostne hrane, samih reči, ki so pravzaprav nujne za življenje.

Vsem tem željam pa se mora odreči, ker ni sredstev. Vidi si, da imajo drugi otroci dovolj igrač, lepih oblek, dobro hrano, le njemu je to nemogoče doseči. S časom se v srcu javi tiho nezaupanje do staršev, ki mu ne dajo vsega, kar imajo drugi otroci. Kako zaboli materino srce otrokovo vprašanje: "Zakaj nimamo tudi mi takih igrač?" Za začetek se potolaži otrok z odgovorom, da ni denarja; pozneje, v dobi desetih let, že razmišlja o krivcih v družbi, bogastvu in siromaštvu, delu in izkoriščanju delavca. Uporabi in sovraštvo do družbe, do sočloveka je zaključek takih razmišljanj.

Mladina si medsebojno zaupa in je združena v odporu proti vsem socialnim ustanovam, proti šoli, oblasti in tudi proti osebam, ki šolo in oblast predstavljajo. Učitelji tožijo, da so delavski otroci trmaši, uporni, neodkritostni; toda priznavajo, mladini, da je solidarna in ne izdaja krivcev; zato se težko izdalec prestopniki. To je dragoceno priznanje mladini, da je že v njej razvit čut skupnosti. Iz tega priznanja bo moralo slediti tudi nadaljnje, da je sedanja šola tuja delavski mladini in mora šola polskati pot do srca otrok, da bodo šola začutili kot svojo, ki jim nudi vse, česar jim ne more dati dom.

Ako smo ugotovili, da je pri delavskem otroku razvito socialno čustvovanje, moramo priznati, da so tudi druga čustva, kakor za lepoto, dobroto dana v osnovi prav tako delavskemu kakor kateremu drugemu otroku, le prilike nima, da bi se izostrila in poglobila.

Delavski otrok po svojih umskih sposobnostih ne zaostaja za nobenim drugim otrokom, le možnost razvitka mu je treba nuditi, da se bo lahko izobrazil dvignil k višjemu duševnemu življenju.

V pomanjkanju, odrekanju se je tudi volja okrepila, da je navadno vztrajen, delaven in zanesljiv ter zato sposoben, da se uveljavi na vseh poljih. Kjer je bila beda prevelika, zapostavljena predolgo, tam se je v otroku vzbudil čut manjvrednosti, ki otroka ovira, da se ne more dvigniti. Takemu je treba vltiti zaupanje in dvigniti ga s ljubeznijo. Podpore in miloščne jemljejo otroku samozavest in ga ponižujejo.

Otrok se mora povsod zavdati, da ima pravico do polnega življenja, do izobrazbe, do kulture; pravico postati človek. Zato mu je treba povedati, kdo mu krati to pravico, ki jo more uveljaviti v polnem obsegu le socializem.—Iz Svobode.

Lazlo Gömöri:

Maščevanje v kopalnici

Kodrič, knjigovodja rafinerije krušnih drobtin, in Mlinar, nesrečni lastnik dobro uspevačnega skladišča živalnih strojev, sta se srečala v kopalnici.

"Kako je kaj?" je vprašal Mlinar.

"Strašno!"

"Eh, kaj hočemo!"

"Toliko dolgov imam, da že ne vem, komu sem kaj dolžan."

"Kako pa potlej plačujete?"

"Kako naj plačujem, ko pa ni ti ne vem, komu sem kaj dolžan?"

Mlinarju so zastale besede.

Prodajal je živalne stroje na obroke, in v zadnjem času so postajali obroki čedalje piclejši po številu in po denarju. Morda se godi tudi njegovim dolžnikom tako kakor Kodriču: da že več ne vedo, komu so kaj dolžni.

Toda Kodrič je le predobro vedel vse svoje dolgeve, in čeprav je imel 128 upnikov, je vendar vsakega spoznal že od daleč.

Prijatelja sta se prihodnjo nedeljo spet srečala v kopalnici. Kodrič je stal do vratu v vodi. In kakšen je bil siromak! Iz las je kar lila voda, ustnice so mu bile posinjele, obraz zabuhel.

"Kodrič, kaj ti pa je, za pet ran božjih?"

"Strašno je bilo," je z muko izdaval Kodrič.

"Pripoveduj!"

"Moj krojač je prišel z nekim rdečelascem v vodo. Prestrašil sem se."

"Dolžan sem mu 1500 dinarjev. Že tri leta me išče..."

"Nu, in kaj si storil?"

"Kaj sem le mogel storiti? Izginil sem pod vodo."

Mlinar se je glasno zasmel.

"Lahko se smeješ! Toda kd sem bil že pod vodo, sta se krojač in rdečelasec pet korakov od mene celo večnost menila."

"Strašno!"

"Mlinar, še predstaviti si ne moreš mojega sočutja. Rdečelasec je pripovedoval, kako se je moral leta 1915 Przemysl vdati, moj krojač mu je pa ugovarjal in mu je začel na dolgo in široko razlagati potek svetovne vojne. Ves obupan sem se spustil v jok. Svetovna vojna je trajala štiri leta; preden bo krojač rdečelascu opisal vso vojno, se bom jaz že zdavnaj zadušil! Strašno je bilo to zame. Ko je govoril o Sabcu, že nisem mogel več pridržati sapa, in pri pletu Bruslja so mi že kolena klecala. Kar slutil sem, da prodiranja pri Gorlicah ne bom več doživel!"

Kodrič si je malo oddahnil, da se odpočije od strahot svetovne vojne. Potlej je z mirnejšim glasom nadaljeval:

"Pri soških bojih mu je skočil rdečelasec v besedo: 'Oprostite, gospod Pičman, pravkar vidim svojo ženo; samo ključ od kabine ji odnesem...'"

Mlinar je zavpil:

Sovjetska topničarka na Daljnem vzhodu. Enake ladje ponci nedavno napadli na reku Amur v sporu radi sibirsko-žurake meje.

"Kaj, Pičman je tvoj krojač? ... Ta dedec je vendar zastavil moj živalni stroj! ... Kje je ta zverina?"

Kodrič je z nepopisnim mirom pokazal predse:

"Tukajle pod vodo... Ko te je uzrl, se je brž potopil; jaz sem se pa vzravnal nad vodo."

Mlinar se je že jel pripravljati, da bi potegnil krojača na dan, toda Kodrič ga je prijel za ramo in kratko dejal:

"Kar počakaj, najprej ti moram še na dolgo in široko popisati zgodovino Tridesetletne vojne."

"Gospod kandidat," je dejal profesor pri medicinskem izpitu, "recimo, da bi pripeljali k vam moža, ki je zmrazil. Kaj bi storili v tem primeru?"

"Kaj ni ribarenje dolgo sport? Kaj pa tako premik sedite cele ure?"

"Ali bo prišla?"

"Mislim: Sedaj prišla!"

Agitirajte za Prosveto

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vso enako, za člana ali nečlane \$4.00 eno letno naročnino. Ker pa člani že plačajo pri sestanku \$1.20 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, roči, je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vsa lastnina gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. O lista Prosveta je:

Za Zdrži. države in Kanado. \$4.00 Za Cicero in Chicago je...

1 tednik in... 4.80 1 tednik in... 4.80

2 tednika in... 3.60 2 tednika in... 3.60

3 tednike in... 2.40 3 tednike in... 2.40

4 tednike in... 1.20 4 tednike in... 1.20

5 tednikov in... nič 5 tednikov in... nič

Za Evrope je... \$9.00

Ispolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Me Order v plamnu in si naročite Prosveto, list, ki je vsa lastnina.

Pejnasilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti čl S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvaloval sam svoj tednik, bode moral tisti član izditi družino, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu list in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stor tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnino.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsote \$.....

1) Ime.....Čl. družita \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sleditih član moje družine:

2).....Čl. družita \$.....

3).....Čl. družita \$.....

4).....Čl. družita \$.....

5).....Čl. družita \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjiške, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in dr.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLAN S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerne, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na širje tudi vse potrebne pojase

Č. V.:

O delavskem otroku

Ze pred rojstvom občuti delavski otrok del družbene krivice, mati se pri svojem težkem delu in skrbi za družino ne more čuvati niti telesno, da bi bila primerno preskrbljena s hrano in obleko, kakor bi bilo potrebno za pravičen razvoj plodu v njenem telesu; še manj pa duševno. Na duševno stanje za časa nosečnosti polagajo matere same še bolj pa možki vse premožnosti. Vsakomur je znano, da človek, ki je nesrečen, v skrbeh, v težkih duševnih bojih, tudi telesno hira in slabi; posebno trpe ženci, ker so nosilci vsega duševnega življenja. Plod v materinem telesu je povsem navezan na življenje matere, naj bo to telesno ali duševno. Kar koli duševno teži mater, vpliva na njeno življenje ter preko tega na vse njeno telo in preide tudi na razvijajočo se otrokovo življenje. To je potrjeno ne samo novejša zdravstvena znanost, to je bilo znano že našim prednikom, le da so to vzeli kot veljavno samo za nekatere močnejše

duševne pojave, kakor močan strah, hudo žalost, veliko veselje; češ, da to otroku škoduje. Da bi pa trajna skrb, bol, strah imeli vpliv na otrokov razvoj, niso v polni meri spoznali, ker ni bilo neposredno posledice kakor v prej navedenih primerih, ko je povzročil enkratno močan doživljaj prežgoden porod ali kateri drugi viden pojav.

Sedanja težka življenjska borba je povzročila večjo napetost in izčrpanost živcev, zato smo vsi nervozni in neustojni, kratkoročno silni in nimamo potrpljenja drug z drugim. Za vsako malenkost vzrojujemo in se razburimo nasproti ženam in otrokom. Noseča žena je po svojem stanju čisto izravnotežena: ves krvni obtok je usmerjen v otroka; predstave, misli, čustva se nanašajo predvsem na otroka, ki ga nosi pod srcem. Vse živčevje je v napeti delavnosti, zato utrujeno in preobčutljivo za vse vrste dražljajev. Ne prenese n. pr. nekaterih vonjev, pa tudi besed ne, ker se takoj razburi.

Vsa okolica, ki pride v stik z nosečo materjo, bi morala to upoštevati in jo čuvati pred vsako neprimerno, težko, skrbjo in razburjenjem. Ne samo zaradi nje same, temveč zaradi otroka,

ki bo naš sodelavec v bodočnosti, naš državljan, bodoči človek.

Za naš bodoči rod moramo sami marsikaj potrpeti in čakati, kaj bo dete prineslo po naravi darovanega s seboj na svet. Telesne in duševne sposobnosti so le v nastavkih dane detetu, kakor cvetni popki na drevesu. Razvijajo se le v ugodnih prilikah, ki razvoj in rast podpirajo. Take sposobnosti so splošne, n. pr. nadarjenost za vsa dela, ali kakor pravimo inteligentnost, ali pa delne sposobnosti, oziroma darovi: kakor: dober spomin, dar za jezik, t. j. posebna sposobnost izražanja, dar za računstvo, risanje, glasbo, posebno ročna spretnost itd. Prirojena je tudi sposobnost mirnega in točnega opazovanja ter mišljenja. Točno in mirno opazovanje, pozornost, t. j. nujno potrebno za vsa važnejša duševna opravila.

Tudi sposobnost močnejšega, globljega čustvovanja je prirojena, kakor tudi krepka volja.

Toda niti ena sposobnost se ne razvije sama po sebi; za vsako izmed teh, ki so vsakomur potrebne v življenju, je potreba prilike in prilike, da se uveljavi.

Za človeško družbo in mirno sožitje v njej so važna predvsem čustva, t. j. tisti nagoni